

ĦARSA LURA LEJN IS-SENA 2017

EDWARD SCICLUNA /Ministru għall-Finanzi

Izda jekk wiehed ikollu jghid liema kien l-aktar perjodu tul din is-sena li Malta kellha biex tkun kburija bih nemmen li hija l-Prezidenza tal-Unjoni Ewropea

Is-sena 2017 waslet biex tintemm u nahseb li huwa opportun li f'dan l-aħħar artiklu tiegħi għal din is-sena nagħti ħarsa ftit lura lejn is-sena 2017.

M'għandix l-ispezju, u lanqas huwa l-iskop, li nidhol f'kull dettal ta' x'gara din is-sena. Nahseb imma li jekk inħarsu lejn dik li hija politika u ekonomija nkunu qegħdin naraw u nigbru mhux ħazin x'kienet l-imbutturata, x'kienu l-aktar affarijiet saljenti għas-sena li waslet biex tmur fil-kotba tal-istorja.

Nibda mix-xena internazzjonali. Fl-opinjoni tiegħi tul is-sena 2017 f'dan ir-rigward spikka l-aktar il-moviment populist. Dan huwa evidentissimu meta thares lejn x'gara sew fl-Amerika, sew fl-Ingilterra u sew fil-kontinent Ewropew. Kellek moviment ta' nies li xebghu bil-politika meqjusa minnhom bhala antikwata, politika li ma rrendietx dak li l-poplu kien jixtieq u li kien jistenna.

Dan wassal biex il-poplu vvotaw biex ibiddu u jagħmlu affarijiet, li llum, bil-benefiċċju tal-esperjenza diġà miksuba, jistgħu jiqiesu bla ħsieb.

Nassumi li kulhadd jaf bir-rizultati tal-affarijiet li qegħdin jigrū fl-Amerika kawza tad-deċizzjonijiet meħudin mill-President Do-

nald Trump. Imma huwa stat ta' fatt li Trump gie elett b'mod demokratiku. Min ivvota għal Trump għamel hekk għax kien xeba' mill-politika ta' qabel u ried ibiddel. U veru biddel, għax Trump qed ibiddel sew! Il-lum, bl-esperjenza miksuba s'issa, x'aktarx li l-poplu Amerikan kien jeleggi President ieħor, imma r-rizultat hu dak li hu.

L-istess fl-Ingilterra. Il-poplu xeba' li l-Gvern ma setgħax isib soluzzjoni għall-problema tal-immigrazzjoni. U meta ngħid immigrazzjoni ma nkunx qiegħed nirreferi minn pajjiżi Afrikani, imma mill-Polonja u minn pajjiżi oħrajn mill-Ewropa tal-Lvant.

Il-poplu Ingliż xeba' wkoll mill-politika Ewropea, politika li l-Ingliżi qatt ma kienet iddoqqilhom, bir-rizultat li għamli l-affarijiet bla ħsieb u qalu "ejjew noħorġu mill-Unjoni Ewropea".

Sintendi issa nafu li d-daqqa li qiegħda taqla' l-Ingilterra ekonomikament u anke politikament hija waħda kbira. Il-prezz li jridu jhallsu hadd ma qalulhom u issa qegħdin naraw lill-Ingilterra f'sitwazzjoni ta' incertezza. Imma dan kollu kien rizultat ta' moviment populist li jagħmel affarijiet li forsi setgħu kienu bla ħsieb u li wasal għalihom

“Għalhekk il-Gvern kellu jieħu deċizzjoni, deċizzjoni iebes, li tissejjah elezzjoni. Imma hadha. Halla f'idejn il-poplu biex jiddeciedi hu dwar x'kien qiegħed josserva, dwar x'kien qiegħed jingħad u dwar x'kien qiegħed jisma'. Halla f'idejn il-poplu biex jiddeciedi hu x'jemmen u x'ma jemminx.”

għax tant kien imxebba' bil-politika ta' qabel.

U l-istess fil-kontinent Ewropew. Fl-Italja naraw li-Cinque Stelle, lil Le Pen fi Franza u l-istess fl-Awstrija. Kien hemm biza' kbir li se jiġu l-estremisti populist u anke estremisti b'elementi Nazisti. Thassib serju li għadu ma telaqx. Bqajna qisna imdendlin.

Fi Franza ma rebhitx Le Pen, rebah Macron, izda fl-Awstrija tellgħu President li huwa tal-lemin estrem. Fl-Italja għad irridu naraw x'se jiġri. Fil-Germanja l-istess. Merkel kisbet l-akbar għadd ta' voti imma r-realtà hija li gabet ferm inqas minn qabel u allura issa għandha b'zonn koalizzjoni li għadu mhux ċar ma' min se tkun.

Dan huwa l-effett tal-populizmu li fil-fatt halla u għadu qiegħed iħalli effett. Dan huwa rizultat ta' politika li ma mxietx ma' dak li xtaq il-poplu. Rizultat ta'

gvernijiet li ma żammewx widnejhom mal-art, gvernijiet li ma jisimghux x'għandu xi jghid il-poplu tagħhom.

Meta mbagħad inħarsu lejn l-ekonomija globali nsibu li għandna affarijiet ftit aktar sbieħ. Hriġna minn dik ir-riċessjoni internazzjonali u bdejna naraw tkabbir. Bdejna naraw tkabbir sew fl-Amerika u f'pajjiżi oħrajn, imma iżjed u iżjed fl-Ewropa.

Nistgħu ngħidu li s-sena 2017 se tkun l-ewwel sena li matulha l-pajjiżi tal-Unjoni Ewropea, b'mod ġenerali, setgħu jtkellmu dwar li qegħdin jaraw rebbiegħa. Qegħdin jaraw li l-kruha tal-passat, ix-xitwa ekonomika kiefra li kellna mifruxa fuq tmien snin shaħ bdiet fl-aħħar titbiegħed. Bdejna naraw pajjiżi jieħdu r-ruħ, kemm b'mod ekonomiku, u kemm b'mod ta' thaddim u allura bdew jizdiedu l-impjigi filwaqt li jonqos il-qgħad.

Rajna gvernijiet jirregistraw aktar dħul bir-rizultat li setgħu jnaqqsu d-defiċits u finanzjarjament marru aħjar minn qabel. S'issa kont qed nitratta minn lenti ta' osservatur. Xieraq ukoll li nħarsu lejn pajjiżna fi tmiem sena oħra, għax aħna bhala haddieħor kellna l-affarijiet tagħna. Kellna Elezzjoni Ġenerali li ġiet barra minn żmienha. Nafu x'kienet ir-raġuni għal dan. Kienet inħolqot instabilità kbira, kemm b'rizultat ta' għidud, xniegħat u allegazzjonijiet goffi. Inħolqot sitwazzjoni li ma baqgħetx f'darna imma twasslet f'pajjiżi oħrajn u bdiet thalli effett.

Bdiet taffettwa l-investiment mhux b'mod dirett. Imma min jifhem beda jara li jekk tali sitwazzjoni tkompli tikber tista' twassal biex pajjiżna jitlef dak il-ġid kollu li kien qiegħed jinholoq. Tista' twassal biex kollox jispicċa fix-xejn. Għalhekk il-Gvern kellu jieħu deċizzjoni, deċizzjoni iebes, li tissejjah elezzjoni. Imma hadha. Halla f'idejn il-poplu biex jiddeciedi hu dwar x'kien qiegħed josserva, dwar x'kien qiegħed jingħad u dwar x'kien qiegħed jisma'. Halla f'idejn il-poplu biex jiddeciedi hu x'jemmen u x'ma jemminx.

Fit-3 ta' Ġunju li għadda l-poplu tkellem bl-aktar mod ċar dwar x'ried. Il-poplu wera b'maggoranza akbar minn dik ta' Marzu 2013 li ried lill-Gvern li kellu jkompli bir-road map tiegħu.

Il-poplu għaraf li kellu Gvern li bl-għaqal tiegħu kien qiegħed iwaqqa' d-defiċit. Kien qiegħed ikattar il-ġid. Kien qiegħed johloq aktar xogħol. Kien qiegħed johloq livell ta' għixien aħjar.

Dan kollu huwa parti mill-istorja ta' pajjiżna għas-sena 2017 f'dak li jikkonċerna l-kamp politiku u dak ekonomiku. Imma rajna wkoll li għax ittiehdet id-deċizzjoni politika li tissejjah Elezzjoni Ġenerali l-biza' li kienet qiegħda tinbena ma hallietx effett. Filfatt rajna lis-servizzi finanzjarji, is-servizzi tal-egaming, servizzi f'oqsma oħra bhalma huma dawk marittimi u tal-manifattura jibqgħu jikbru u jaċcelleraw.

Izda jekk wiehed ikollu jghid liema kien l-iktar perjodu tul din is-sena li Malta kellha biex tkun kburija bih nemmen li hija l-Prezidenza tal-Unjoni Ewropea. Għal pajjiż żgħir bhalna l-Prezidenza tffisser sfida kbira hafna. Sfida kbira hafna kemm għan-nies taċ-civil, kemm għal dik li hija loġistika kif ukoll biex tilqa' daqstant mistednin mill-pajjiżi kollha tal-Unjoni Ewropea gimgha wara l-oħra għal sitt xhur shaħ, meqjus ukoll li kellna Elezzjoni Ġenerali.

Il-preparazzjonijiet li saru għal avveniment daqstant kbir taw rizultat. Preparazzjonijiet li għandu jingħad li kienu tfaħħru ferm mit-tmexxija tal-Unjoni Ewropea għall-mod li bih kienu qegħdin isiru. Ksibna l-ammirazzjoni mhux biss għax ilqajnihom f'pajjiżna, imma anke meta saru l-konferenzi u l-laqqgħat u tlaqqa' l-Kunsill fi Brussell hallew rizultati ferm sodisfaċenti.

Thares lura lejn dan l-avveniment u thossok sodisfatt li Malta wasslet u tat aktar milli wiehed kien jistenna minn pajjiż daqstant żgħir.

Inħossni konvint li x'hin inħarsu lura lejn is-sena 2017 u nikkunsidraw l-affarijiet sbieħ u oħrajn inqas sbieħ li sehħew matul is-sena għandna għalfejn nispiċċaw is-sena b'sodisfazzjon.

Nieħu din l-opportunità biex nawgura lill-istaff editorjali ta' dan il-ġurnal, lill-qarrejja u lill-familji tagħkom Sena Ġdida mimlija risq, hena u saħħa u b'determinazzjoni li nkomplu naħdmu biex is-sena 2018 tkun għal pajjiżna waħda aħjar minn dik li waslet biex tintemm.